

Nurəngiz Gün

Xocalı simfoniyası

VEKTOR

Beynəlxalq
Elm Mərkəzi

Az1018. Azərbaycan Bakı şəh. Zığ yolu, 20q
Tel./Fax: (+99412)4471404; (+99450) 5627000
E-mail: isgenderzadeh@rambler.ru

VECTOR

International
Scientific Center

Zig yolu, 20q, Baku Az1018, Azerbaijan.
Tel./Fax: (+99412) 4471404; (+99450) 5627000
E-mail: Isgenderzadeh@rambler.ru

116
G 95

Nurəngiz Güm

XOCALI SİMFONİYASI

(Rekviyem)

240676

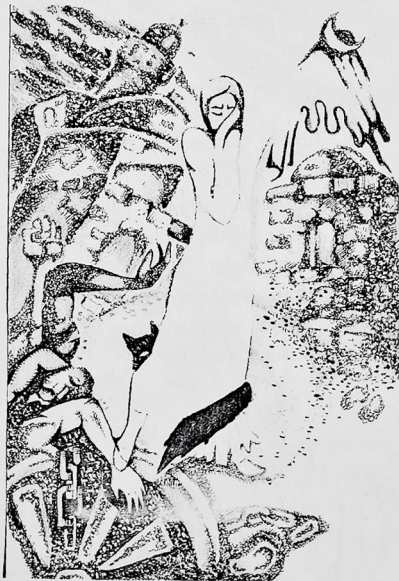
10/1

M.F.Axundlov adına
Azərbaycan Milli
Kitabxanası

«Vektor» Nəşrlər Evi
Bakı-2006

İlahi! Sən Onlara rahatlıq ver...

İlahi! Təskin et!..

Sən onlara səma nəğmələri göndər,
təsəlli səp.....

***

Yox, Rüzgar! O cürə əsmə sən!

Torpaqda...

Torpağın altında

dipdiri ölülər var!

Diksində bilər Onlar...

Alt-üst etmə torpağı, ey Rüzgar,

Onlar onsuz da yazıq!

Tələf olubdur, Onlar!

***

Hə, Rüzgar... Bəli, Rüzgar!

Orda Ölülər yatır...

Orda Ölülər dip-diri! Oyaqdır, Ölülər...

Zikkələri, səsləri oyaqdır!

Əlavə zınqrov istəmir,
onların nə tənqizar qulaqları,
nə yorğun-argın-üzgün

bədən hücrələrindən
üzülən zuzələr! Yox , istəmir Onlar daha,
Dünyadan axan səsləri!!!
Onların sümük xatirəsində,
indi yalnız
diri-diri
torpağa əndərilmiş Böyük Hürkü,
şaqın qışqırıqlarının yaddaşı yaşayır!
Bir də ki... «Lənət sənə Faşizm!»-
«Lənət sənə.....
lənət sənə!..» - hayqırıqları yaşayır!..

***

Hə, Rüzgar! İndi Onlar dərin uğultularda
Simvolik Marsilyoza vıyılıtsı oxuyur...
Sivil dünya bir şey anlasın deyə!
Xor oxuyurlar Onlar
Vəhşətə!!!
Dünya bir şey eşidə bilsin deyə!

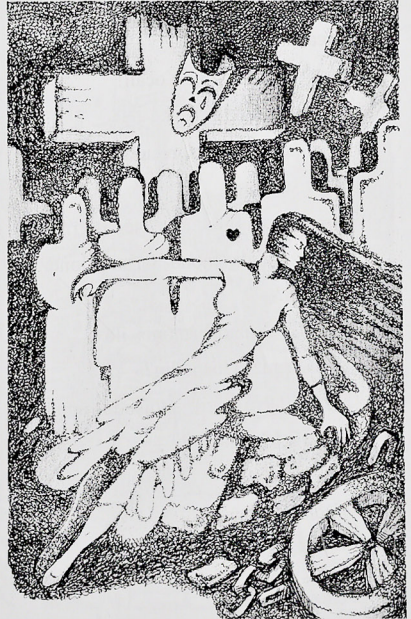

***

Hə, Rüzgar! Amma mən, eşidə bilirəm!
Sən necə,
zor Rüzgar! Eşidə bilirsənmi,
Səslərin ən mükəmməli olan
Əsrin Simfoniyasını? - Ölülər himnini!-
Onlar yerin mantiya qatından
Məkrin Oyun işinin
məcmusunu –
məşum nəğmələrinin
Odasını oxuyur...

***

Hə, Rüzgar! Al Onların Güclü Faciəsini,
qarışdır fırtınalı hirsinə, Səsləri...
apar ötür onlara da –
O tay, bu tay Okeanı zəbt edib oturmuş,
Zorunlara! Atları Əflatun Fironlara da!

***

Bəli, cahan!

O torpağın adı Məlul Xocalı!

Çəpəri qalın çəkilib...

Hə, Rüzgar, hərdən soruşuram Ondan
xəyalən:

« -Xocam!.. Məğlubum!. Necəsən?

Yoxsa dağ çəkdi sinənə, tarixi dilənçi –

Bəd Qonşu? –

Drammatik «Yazıq Erməni» ilə

Məşhur Qırmızı Qospodin?» -

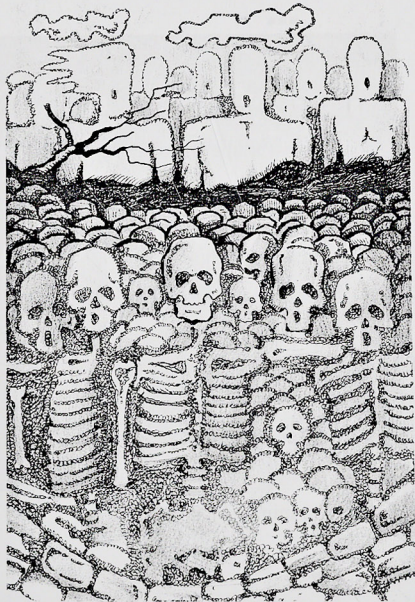
O! Qospodi! Nə nazik əndişədə olmuşdur

Köhnə Sovet humanisti? –

Moto-atıcı daşıyan

kütləvi qırğın maşını? –

«Möhtəşəm» bir Alay!!!

***

Ax, mənhus düşüncə!
Necə yəni, Allah yaradadı sən,
Bir gecədə yox edəsən?!
Əhsən, ey İnsan, əhsən,
Sən bu antik işinlə
Xirosima dəhşəti, Xatın faciəsini də
Çox-çox arxada qoydun!

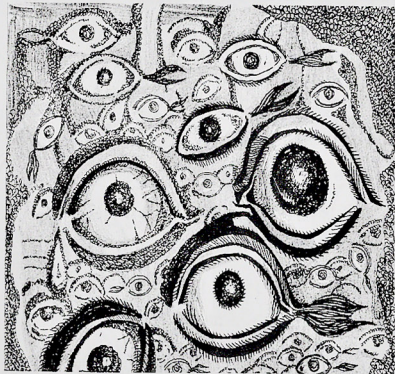
***

Bəs əsiri-yesirlər? Bir deyil, on deyil,
min-mindir, yüz mindir əsirlər!
Sarsılan, əzilən həyatlar –
yüz min, yüz min,
yüz min, yüz min...yüz mindir!

***

Ah, fırlanır bəbəklər çuxurunda,
Çuxurundan indicə çıxacaqdır, bəbəklər!
Çün, yaşamaq- ehtiyacdır!
Yaşamaq- su istəmək, çörək dadmaq,
Sevməkdir, sevilməkdir- yaşamaq!

127- 240676

***

O! Məryəm Anaaa! Müqəddəs!..
Mən səni çox sevirəm...
Bəlkə Sən cavab verəsən,
nədir bu? Nə demək «Xof və İnsan?» -
Hardan axır axı kilsə zəngləri?
Zor edir, zorunluqla soxulur
müsəlman obasına.
Sizlərdə beləmi zorakıdır Kəlisə? -
Allahın müqəddəs evləri?..
Yəqin elə onunçün da özünüz öz əlinizlə
mıxladınız çaharı-mıx gözəlim İsanı!
O! Mariya! Güzəl Ana! Belə isə,
faydasızdır sizlərdən etina gözləmək,
ah, hava... sevən... müqəddəs!..

***

Ah! Boğulur, cocuqlar,
Yorulur torpağın altında

Cocuqlar!

Əlləri, qolları yorulur...

Heç bir şey anlamır, Cocuqlar!

Cocuqlar top-top oynamaq istəyir,
torpağın altında.

Cocuqlar bir təhər ovunar

havasız... nəşəsiz...

torpağın altında...

O! Məryəm!...

Ancaq ki, ana məməsi istəyir kör-
pələr torpağın altında!

Heç bir şey anlamır İnqalar!..

İnqalar ana döşü əvəzinə

İndicə torpağı əməcəklər!..

***

Ah!..

Söslərə ürpəşirəm,

Şum edilmiş insanların Kütləvi Qırğınına
darağ çəkə bilmirəm...

Bax, ona ağlayıram,

Məryəm Anaa!..

Axı Dünya özbaşına!

Axı Dünya çox məşğul!

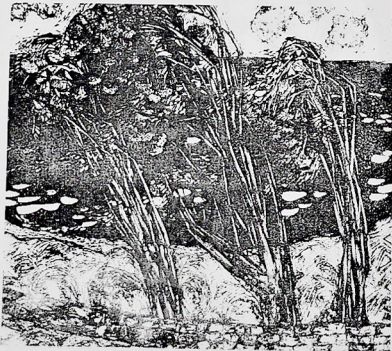
Amma... hava istəyirmiş... uşaqlar,

Məryətim!.. O, Mariya!.....

Allahın mələk qızı...

Ah Rüzgar! Dostum ol!.. Bura bax...
Sən torpağı süpürüb ötəndə,
şayəd görə bilirsənmi hərdənbir
belibükük əkinçi-biçinçi kölgələri...
Öpə bilirsənmi sən arada,
boşuna yellənən sünbüllü zəmiləri?

Bəs
O Nəhəng Ananı-Ən Nəhəng Qüssəni
Gördünmü?
Görmədiiiiin?..
O sənə heç bir söz demədiii?
Demədimi,
Bütün Oyaq Kölgələr – hamısı ah?!..
Yox! Dedi! Mən eşidirəm Onu!
Eşidə bilərəm,
Onların hamısını!
Bir-birinin ətəyini dartışdıran
heç bir şey anlamadan
burnunu qurdalayıb
zırıldayan uşaqların
Ölüm Şərqlərini-
Mən eşidə bilərəm!

Və varındısa... sən allah, ey Rüzgar,
fırça gətir!
Mən bu Qlobal Ahın şəklini çəkərəm!
Çəkə bilərəm Onu-
Bəşəriyyət önündəki
Zülmün Nəhəng Pannosunu!
Çün, indicə Dünya üçün
himn oxuyub qalxacaq,
O Məğrur, Əsrarəngiz Yek Ana-
Mübarizə Simvolu Vətən qızı! O Fosfor!..
Zühr etmiş bir güclü biçarə...
Of allah, uçan dodaqlarıyla
«İnsan!»-ı hayqıracaq,
o məsum tifilləri,
Yer üzünün bütün həlaklarını
Zilləti hayqıracaq!

***

Hayqıracaq!

Tələb edəcək Gözləri...

Tələb edincə, eyvah,

Boğazının bütün telləri ilə
rüsva edəcək təzədən o Kölge

Cahanın Canavar İştahlı

Cümlə Adamyeyənlər Kolunun...

Cümlə Yırtıcılarını!

***

Kilsə zəngləri çalxanır

beynində yenə də...

Nədən bu? Güc edir bu səs ona.

Gic edir...

İlahi! Sən Onu sakit et!

Gözlərində alov var,

Alov alışı Onun, bu ilahi Fosforun...

Bütün sümüklərində; Xocalı yanırmış,

Xocalı alovda... Of, allah, allah, allah,

Xəritənin göbəyi- Qədim Mesopotamiya-

Bağdad da yanırmış!..

Onun göz çuxurlarında...

Bir yandan da çəkiç döyür beynində,

Ona yad ahənglər. Ağır qalay kimi basır,

Cəngəhacəng-canqacunq...

Yörür Onu yeknəsəq yad ahəng!

O bunu istəmir!

Səsləri səslərə qarışdırmaq istəmir!
Onun qulaqlarında
yerlə yeksan olub qalmış
uşaqlarının səsi, yiyəsiz avazlar,
toz kimi, qum kimi ələnən
azan səsləri yaşayır!
Özü demiş, bu Kəllə Kəlisanın
ona yad notlarını
eşitmək istəmir! Yox, eşitmək istəmir!
Bütün Allah Evləri –
Allah məbədlərindən
yüksələn səsləri
o daha eşitmək istəmir!!!

***

Beynində iğtişaş var!

O yenə də yüyürüb, yüyürüb...

Yüyürəcəkdir müdam...

O nə isə edəcəkmış...

Kimi isə edam da edəcəkmış...

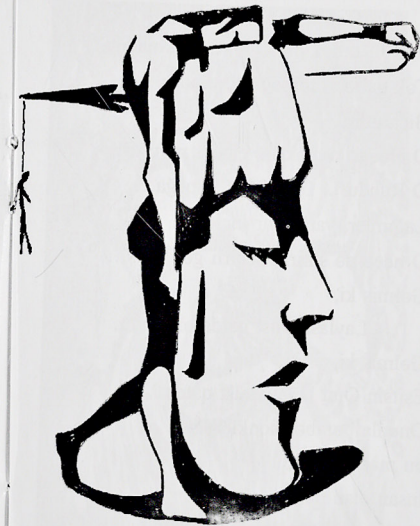
oy, ayallah!

Fəqət gücü çatmayır! Ayalla...

O, heçdir, puçdur artıq,

ay allah!.....

O-artıq bihudə varlıqdır.....

İlahi! K m k ol! O t kdir!.. Anadır...
 T k qalib... torpağın  st nd ...
 Bi ar dir...
 O el c r k m ksiz, el c r m ti ki!..
 O Ruhdur!.. G c g lib torpağa...
 LağımLAR, yarğanlar incidib...
 O nec  d  sinirli, sehirl  g libmiř...
 G lmiř ki,

Laylasını  st qatda oxusun!..

G lmiř ki,
 Eřitsin Onu D nya,  st qatda!..
 Onunla b rab r h nk rs n
 bu m řum nağlı
 İnsan olan b ř r d !..

Axı qalın yorğan  ekir,
 N h ng faci   st n 
  st Qatlar!

Və təcəlla edib ki, o Fosfor...
batqun arzularını yonub töksün
Torpağa,
Və elə Torpaq üçün
bütün həyəcanı ilə
həzin... layla...
dua tərənnümləri oxusun...
Və son nəqarat, son epiloq kimi O,
elə hey hayqırsın: Cavabdehsiz!
Cavabdehsiz, Cavabdehsiz,
Cavabdehsiz, belində hər b gəzdirən
Cahanşümul Şümürlər!
Müntəzirsiz cavaba, Cahan Göreşənləri!
Dünyanı bazar bilən
Müstəsna «Alış-veriş Əmiləri!»...

***

Ah, göyərçin balaları neylədiz?
Neylədiz, Nəfəsləri? Əmilər!..
Hanı Səslərrr?!!....

***

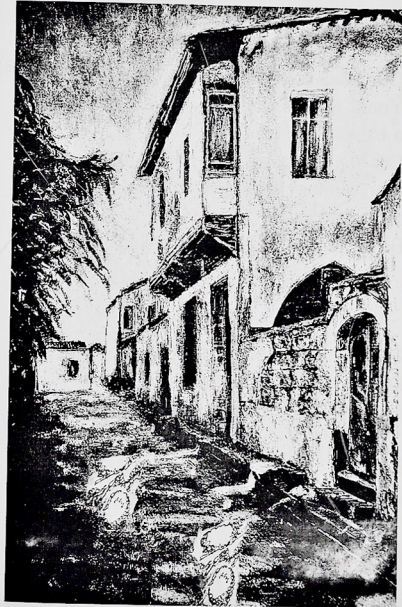
Amma sərçə deyildi Onlar,
Əmilər!

***

Heç girirmiş yuxunuza
sönən işıqlar, həyatlar,
lal baxan ləpirlər...

Üşüdürmüş Sizləri hərdən bir
xərək-xərək Ölülər?

Təbəssümü qəfil kirmiş olan
Uşaqların məzlum pıçıltıları?
Əmilər!!!..

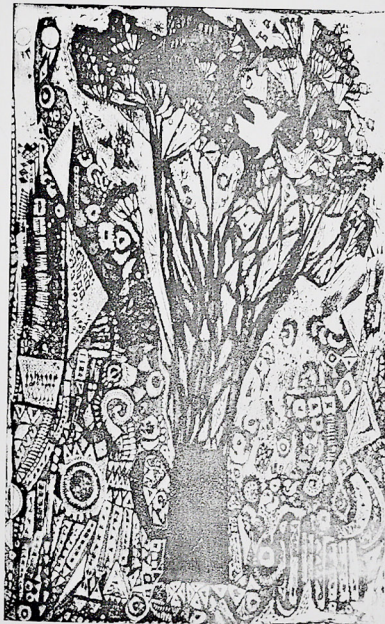

***

Ah, yetim baxır nəbatat...
O küknar hələ də ağlayır...
Yonur-tökür saçlarını yoncalar,
o balaca qız üçün.
Çöl boyu qaçısan
«can gülüm can» oynayan uşaqların
darıxır yoncalar... ağaclar!
Bu ayrılıq felinə Sizsiniz günahkar,
Bəşəri Zalımlar!

***

Əl çəkin! Qırın hərbin belini!
Dağdın təbilini siz onun!
Doğrayın müharibə sözünü,
Siliniz lüğətlərdən!
İnsanı düşünün! Ürəksiz Məliklər!
Dünya Kələkbazları!
Dü-şü-nünn!!!!..
Dünya yalnız sizin deyil!
Düşünün!!!!!!
Düşünməyə çox dəyər!...

***

Ah, yetim baxır o Bağcabağ...

O qızın qıvırcıq tellərindəki
yaş danəciklərini...

parıltını...

danələri... axtarır... Bağcabağ!..

Ah, nə yazıq!.....

***

İlahi! Sən Onları rahat et...

Nurangiz Gun

KHODJALI SYMPHONY

Oh God, let be your peace upon them.
Oh God, oh God, set their mind at rest.
Send them melodies from above.
Make them calm.
Oh wind, don't blow so
The deceased are alive under the ground
They can be frightened
Don't overturn the ground upside down
They are already pity,
Already lost...
Oh wind, yes wind,
Died are sleeping there,
They are alive and awake,
Their anger, their voices are awake,
Neither them, neither their bothered tears,
Nor their tired, exhausted body cells...
No, no...they don't want anymore,
They don't want sounds from the universe.
In their bone memory

There lives only
Big fright, buried alive
And scared screams...
Be damned, you, fascist,
Be damned! Be damned!
Screams are still here...
Oh wind, now they sing symbolic
Marseillaise,
With deep rumbles and with howl,
To let the civil world know something
They scaredly sing in chorus,
To let the world hear something
Oh wind, I can hear.
What about you oh powerful wind
Can you hear it?
Oh...can you hear it?
Can you hear the voices?
Can you hear this excellent

Symphony of the century?
Hymn of deceased
They sing from their places,
The ode of game of the devious,
Of their completed set of fatal melodies.
Oh wind, take their tragedy,
Mix it with your violent anger
Mix those sounds with your violent anger.
And pass to those tyrants,
Who grasped two sides of the ocean,
To the pharaons with golden horses.
This place is called sad Khodjali
Yes, fence is very thick.
Oh wind, sometimes I mentally ask Khodjali,
"Khoja, how are you oh my defeated?!"
Did that historical beggar, that bad neighbor,
That famous "red mister" hurt you?
Oh God!

How deeply was worrying

old soviet humanist.

The regiment of mass destruction

Who was carrying out the weapons.

How dare you to destroy What God made,

Just in one night?!

Bravo human, bravo!

You've surpassed Hiroshima

and Khatin tragedies,

With your antique affair.

What about orphans and prisoners?!

There are neither one nor ten,

There are thousands, millions of prisoners,

Whose life is oppressed.

There are thousands, thousands,

thousands of them.

Oh, the eyes are rolling,

Like they are going to jump out.

Because it's necessary to live

To live is – to be thirsty, to be hungry,

To be loved, to love – is to live.

Oh Saint Mary,

I love you so much.

May be you may answer,

What is going on?

What's happening?

Where's the humanity and the fear?

Church bells are invading Muslim

lands with violence.

Do they treat the same way,

The churches and the saint houses of God?

Maybe that's why you crucified

with your own hands,

Jesus – the angel of the cross.

Oh Mary, oh beautiful mother,

After what happened,

It's useless to expect a care from all of you,

Yes dear, saint Mary.

Children are crumbling under the ground,
Under the ground, they want

to play the football,

Oh, they are hardly being consoled,
Under the ground, they want and search for
                                their mothers' breast,

They don't understand anything.

Oh...I'm shuddered by the voices.

Under the ground,

The voices are oppressing each other
The voices are coming because of mass
destruction of those
Who was ploughed.

I can't comb my hair.

That's why I cry.

Because world is very willful and busy.

Oh wind, be my friend.

Listen, can you laugh sometimes,
When you are sweeping the ground?
Bent, tired shadows of
The ploughman and the reaper.
Can you sometimes kiss,
Those swinging ear fields?
What about that giant mother,
Did you see that great sorrow?
The one who is the tallest,
Almost crazy because of sorrow,
Did you see that proud shadow?
Did she tell you anything?
She said you nothing?
Did all alive shadows talked to you?
Oh, I can hear her,
I can hear all of them.
I can hear the melody of the death,
Of the children who are holding
                                the hems of their mother's clothes,

Who, don't even know what's happening!

Who, are picking their noses and crying.

Oh wind, if you have a paint brush,

For the sake of God, bring it to me.

I can draw this global sigh,

And the huge decorative panel,

Of the torture of mankind.

Oh wind,

Right now, that mother will stand up

And sing the hymn for the universe.

That woman with her flying lips,

That mysterious and proud woman.

May be that shadow,

The symbol of the struggle,

Will disgrace the world.

Church bells are jingling,

Here are the voices in my head.

What is this?

These voices are killing her,

Beating her like a hammer,

Press on her like on heavy tin.

She's tired of monotonous and

strange harmony.

She doesn't want it,

She can hear the voices of her died children,

And the homeless sounds, sounds of Azan.

But, what is this?

She doesn't want to mix the sounds.

She doesn't want to hear the

sounds of church,

Those are so strange to her.

No! She doesn't want to hear!

No any sounds coming from

all the temples of God.

She doesn't want to hear them anymore!

Oh...I'm confused...

Will she be able to go on?

She is feeling, but she doesn't
have enough strength.

She is a vain essence.

Oh God, help her, she's alone.

She's a mother.

She's sitting on the ground on alone.

She's helpless, she's a ghost,

She came to sing the lullaby
above the ground.

She wants to be heard by world,
above the ground.

She wants her fatal hopelessness
to sob with her.

There is so much blood above the ground.

In the additive to this bloody tragedy,

Spiritual sounds are spread all over.

Oh...she's burning!

She doesn't want to
hear that aggressive sounds,

She doesn't want that violent sound.

She supposes that phosphorus will carry away
their sorrow.

And she wants to sing
the sad lullabies for the ground.

Oh God, she's alone,

she's the only one who she has,

She is – just one body and head of bone...

And she is screaming and screaming,

Like last refrain, like last epilogue.

You are responsible for that!

You are responsible!

You are responsible!

You! The ones who carry out the war!

World hyenas! You obey to lie!

You should answer!

Oh...what did you do those sweet kids!!!

Where are their voices and breath?

Did you see them in your dream?!

Have you ever seen them in your dream:

The lights and lives which gone out

And those dumb traces?!

Aren't you shivery of so much

dead people?!

Oh...here's the orphan...

And that fur-tree is still crying,

And clovers are tearing their hair...

For that little girl...

Clovers, trees are missing those kids,

their friends,

Who, are running through the field.

Oh, the ruthless ones,

You are guilty for that separation!!!

Leave us alone! Stop the war!

Destroy the word "war",

Delete the word "war" from the dictionary!!!

Delete traces that destroy hearts,

beating like a drum!

You – heartless kings! Think about human!

You – crafty sharpers of the world!

Think! The world is not only yours!

No! Not only yours!

Think! It is necessary to think!

Oh, here's the orphan...

The wet glittering drops are flowing

From the curly hair of that little girl...

Oh God, let be your peace upon them...

НУРЕНГИЗ ГЮН

СИМФОНИЯ ХОДЖАЛЫ

(Реквием)

Боже! Упокой их души...

***

Сподобь благодати своей
уснувших навеки детей,
наполни небесные бездны
утешною песней...

* * *

Ветер! Уймись, не тревожь
холодное мертвое ложе,
не нарушь
молчанья починующих душ,
сны убиенных чад.
Они под землю спят.

* * *

Ветер, о, Ветер, ты видишь,
колышется тихо трава?
Плоть убиенных мертва.

Душа же – жива!

Живы их боль, память их мук.

Жив их истерзанный дух,

вопиющие голоса,

пронзившие небеса,

стоны истошные, плач...

«Проклятье тебе, палач!»

И страх,

въевшийся в прах!

Ветер, ты слышишь,

колышется трава!

Память жива!

***

Слышишь, Ветер, музыку мук,

музыку ужаса, где каждый звук

целой планете терзает слух!

Мир цивилизованный нем и глух!

***

Но я не глуха, я помню, о, Ветер,

ничто не забыто на свете, Ветер,

ничто – и эта скорбная вежа –

Реквием страшный ушедшего века,

хор убиенных, анафема кату,

землю сподобившему аду!..

***

Ветер, о, Ветер, вбери в себя ярость

Скорбных, бунтующих,

мятущихся душ,

тайфуном, торнадо, самумом обрушь

на фараонов живучего зла,

простерших над миром свои крыла!

***

Да, господи!

Взывает из мглы

стертый с лица земли Ходжалы!

Плачу над грудой руин и золы:

«Ходжалы!...»

Был ты гнездом...

Теперь тебя нет.

Выжег и выжил со свету «сосед»,

Красною ратью прикрыт и пригрет,

Мотострелковый полк

знал в душегубстве толк.

Прямою наводкою танк, бэтээр.

Гуманная власть была в СССР...

За ночь поселок в пух и прах

Это ли чада твои, Аллах?

Браво, вояки, хвала, человек,

умеющий делать трупы из всех!

Невыносима

гибель святынь.

Вновь – Хиросима,

снова – Хатынь...

* * *

Вчера – человек, сегодня – изгой,

Гонят тысячи, толпа за толпой.

Сотни тысяч... Потерянный кров...

Стынет в жилах

кровь.

Люди рождаются, чтобы жить.

Быть любимыми и любить.

Глаза выскочили из орбит...

Быть или не быть?

* * *

О, Святая Мария, мать Мария,

Любимая Матерь, ответь, ответь,

так ли велел нам благой завет?

Будь это церковь или мечеть,

то и другое – Божий храм,

любить ближнего завещано нам,

Господь надо всеми един, един,

будь мусульманин иль христианин,
кто же вбивает кровавый клин
между землянами, нами, людьми?
Где же ревнитель Христовой любви?!
Аве, Мария!.. Святая Мать!
Множится каинов черная рать...

* * *

Душно детям под черной землей,
им бы забавиться резвой игрой,
им погонять бы мяч по траве,
жмуриться солнцу в зеленой листве,
крохи ищут мамину грудь,
душен им темный могильный закут...
Им, несмышленишкам, не понять,
зачем им во мраке вечном лежать.
Матерь Мария! Душа голосит!
Ты слышала слово: «геноцид»?..
Мир занят делом, невозмутим.
Нечем дышать им, чадам Твоим!..

* * *

Ветер, послушай, Ветер, скажи,
гуляя в поле там, у межи
ты не заметил трупы во ржи,
ты не заметил, в сирых хлебах
слезы роняют колосья во прах?..
Ты не услышал там, у дорог
Скорбящей Матери горестный вздох?
– Слышал... Видел...
– Ветер ответил.
Всех я запомнил, заметил...
– ответил.
Льнувших к мамам ревущих крох
Пулями враг встретил... – ответил.
– Ветер, о, Ветер! Все Расскажи.
Мне удружи, послужи, как свидетель.
Все, что увидел, запомнил, заметил
На белом свете, все Расскажи.

***

Солнце восходит
в небе задымленном.
Скоро грянет торжественным гимном
над горизонтом заря.
Дай мне палитру свою, о, Море,
Я нарисую Всесветное Горе,
вместе с тобою горя...
Скоро расплещется солнечный день.
Снова восстанет Скорбная Тень
из вековечного праха и мрака,
снова моля безутешно Аллаха
чад убиенных к жизни
вернуть,
время летящее вспять повернуть...
И – проклиная двуногих зверей
на древней юдоли скорбей.

***

Звон колокольный
слышится ей.
Звон поминальный...
Звон эпохальный...
Боже, дай сил ей!
В царстве теней –
Матери всех убиенных детей.
Это не тень, а ошметки золы,
пепел сожженного Ходжалы...
Это не пепел, это огонь
всесжигающий...
Звон, звон...
Звон монотонный,
звон многотонный
давит ее, отдается в висках,
и отзывается в давних веках,
в Месопотамии древней,

в Багдаде,
путая даты,
блуждая по странам,
и начинает спорить с азаном...

Одно из двух.
Тень замыкает слух.

* * *

Тень замыкает в отчаяньи уши,
ей предстают вопиющие души
убитых детей и вздетые руки...
и смуту вселяют плывущие звуки...
И звон колокольный

все глуше и глуше,

Невыносима тяжба религий
Твоих созданий, Боже великий!
Если планету создал Севышний,
что ополчился

на ближнего ближний?

если планета – творение Бога,

разве убийство – к Храму дорога?
Тень беззащитна,
Тень одинока.
Тени отчаянья не побороть.
Спаси, Господь!

* * *

Она одинока, бессильна она.

Явилась из мира иного

в земную юдоль, --

докричаться,

дозваться,

выплакать боль.

Но здесь над потоками крови
стелят густые покровы
лукавых и лживых речей
под флёр ритуальных свечей,
благостных чинных молитв.
Душа у Нее болит.

Душа у Нее кричит.
Над сирым отчим гнездом
чужой пономарь торчит.
Из мира иного явилась,
чтобы выплакать горе свое,
чтоб выискать в ликах беды
растоптанные мечты...

* * *

Чтоб выкричать боль всему свету:
К ответу! К ответу! К ответу
нелюдей и упырей,
убийц моих детей!
Ответьте, кагалы шакалов,
Ответьте, злые гиены,
Где же кровинки мои,
Где же былинки мои?

Нарушит ли ваш покой
погасший свет очагов,
нарушат ли ваши сны

безмолвные взоры сирот,
ослепшие окна домов,
руины порушенных стен,
и трупов штабеля,
сожженная земля?

Плачет земля сама.
В сердце земли зима.
Плачет у речки ива,
ветви склонив сиротливо,
никнут в полях клевера,
где босоногие крохи
резвились... Прервалась игра.
О, верховоды эпохи,
это ваша вина!

Пусть замолчит война!
Пусть замолчит навек!
Миру нужна тишина!
Пусть торжествует весна!

Вы, гегемоны планеты,

Хватит ее на всех!

Главное – не дивиденды.

Главное – Человек!

Думайте, президенты.

Думайте, короли.

Стоит подумать ради

блага единой Земли!

* * *

Девочка в сиром садике

В небо устала глаза.

Блестит на бледном личике

застывшая слеза...

* * *

Шаг удержи, идущий.

Боже, спаси их души!..

Redaktor:
Prof. Dr. Elçin İSGƏNDƏRZADƏ

*Əsəri rus dilinə S. Məmmədzadə çevirmişdir
İngilis dilində sətri tərcümə Ərşadlı Xumarındır
Rəsmlər Ayhan Rəsul, Vİve Tolli və müəllifindir*

Nurəngiz GÜN «Xocalı simfoniyası»
«Vektor» Nəşrlər Evi. Bakı, 2006. 84 səh.

*Kitab «Vektor» Beynəlxalq Elm
Mərkəzinin hədiyyəsidir*

G 4702060207-175 (qrifli nəşr)
121

«VEKTOR» BEYNƏLXALQ ELM MƏRKƏZİ, 2006.

NURƏNGİZ GÜN. Aktual mövzulara – bəşəri ağrılara həsr olunmuş «Əsrin son yuxusu», «Ağ qanadlar», «Qar romanı», «Quzey Kıbrıs rüzgarları», «Əbədi və Əsrarəngiz», «Xocalı simfoniyası», «Bağdad divarları» poemalarının, dərin mənalı həzin şeirlərin və «Qırmızı gecə», «Tanrı», «Ən hündür çiçək təpəsi və qar quyu», «Acı halva», «Necəsen, bəcək?..» kimi povest, hekayələrin və bir çox publisistik yazıların müəllifidir.

Ömrünü bu çırıntılara həsr etmiş olan, yazıları «fəqət İnsan!» deyərək qoparmış Vətən heysiyyətli sevgili bacımıza, gözəl qəlbləli gözəl şairəmiz Nurəngiz Günə biz isə ümid, təsəlli və arzu etdiyi qələbənin sevincini arzu edirik.

Müzəffər günlər, Nurəngiz xanım!

Prof. Dr. Elçin İSGƏNDƏRZADƏ
«Vektor» Beynəlxalq Elm Mərkəzinin prezidenti

Qeyd: «Xocalı simfoniyası» «Lider» televiziyaşının təşəbbüsü ilə 2005-ci ildə lentə alınmış və həmin il İsveçdə Dünya Azərbaycanlıları Konqresində nümayiş etdirilmişdir.

Nurəngiz Gün
«XOCALI SİMFONİYASI»

(*rekviyem*)

«VEKTOR» NƏŞRLƏR EVİ
BAKI-2006

Redaktor: **Elçin İSGƏNDƏRZADƏ**
Mətbəənin direktoru: **Rafiq ƏSGƏRLİ**
Bilgisayar dizayneri: **Aydan ELÇİN**
Texniki redaktor: **Azad ƏSGƏRLİ**
Korrektor: **Afaq CABBARQIZI**
Bilgisayar yığımı: **Nargilə ƏLİQIZI**

Yığılmağa verilmiş: 12.02. 2006
Çapa imzalanmış: 18.02. 2006
Kağız formatı: 70x100 1/16
Fiziki çap vərəqi: 5
Sifariş: 175
Sayı: 2000

«VEKTOR» BEYNƏLXALQ ELM MƏRKƏZİ

«VEKTOR» NƏŞRLƏR EVİ

Ünvan: AZ1018. Bakı şəh, Əhmədli qəs, Zığ yolu, 20 q

tel: (+99412) 4471404

faks: (+99412) 4729234

e-mail: isgenderzadeh@rambler.ru

www.vektor.az

